

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-05-07

Vår referens

Per Gunnar Rosengren

Utvecklingssekreterare

pergunnar.rosengren@malmo.se

Remiss angående remiss Utbildningsdepartementet - Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19) GYVF-2025-1490

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet Kunskaper för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19). Förslagen avser de obligatoriska skolformerna grundskola, specialskola och anpassad grundskola.

Förslagen är bara direkt tillämpliga vad avser de inledande delarna av läroplanen för gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och komvux. Betänkandet innehåller förslag till en fortsatt hantering av läroplanerna för förskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen föreslår att nämnden yttrar sig om de skolformer som nämnden har ansvar för.

Förvaltningen föreslår att nämnden anser att lärarna måste ha möjlighet att anpassa undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar samt leda och utföra undervisning utifrån sin professionella kompetens. När det gäller att välja ut vilka kunskaper som är tillförlitliga och mer beständiga i olika ämnen föreslår förvaltningen att nämnden bedömer att detta kan innebära en risk i att likställa "vetenskaplig grund" med en specifik kunskapssyn.

Förvaltningen föreslår att nämnden anser att förslaget om sammanhållet beslutsfattande som gäller för de obligatoriska skolformerna inte är direkt tillämpligt för gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och komvux. Det stora antalet ämnesplaner i gymnasial utbildning och behovet av att nya ämnesplaner tas fram, gör att förvaltningen föreslår att nämnden anser att det vore svårhanterligt om ämnesplanerna skulle ingå i läroplanen och att regeringen då skulle fatta beslut om helheten vid ett och samma tillfälle.

Förvaltningen föreslår att nämnden är kritisk till att en så stor reform ska genomföras i gymnasial utbildning på så kort tid, det vill säga från och med höstterminen 2028.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och skickar detsamma till kommunstyrelsen.
2. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Beslutsunderlag

- Remiss angående remiss Utbildningsdepartementet - Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19)
- Remiss angående remiss Utbildningsdepartementet - Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19)
- Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19)
- G-Tjänsteskrivelse GVN 2025-05-23 Remiss angående remiss Utbildningsdepartementet - Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19)
- Förslag till yttrande över Remiss angående remiss Utbildningsdepartementet - Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19)

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2025-05-14

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2025-05-23

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Bakgrund

Betänkandet som nämnden har fått möjlighet att yttra sig över, föreslår ändringar i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna, det vill säga grundskolan, specialskola och anpassad grundskola. Enligt förslaget ska ändringarna införas från och med höstterminen 2028 då den nya tioåriga grundskolan startar. Förslagen berör alltså inte direkt gymnasieskola, anpassad gymnasieskola eller komvux utan utredningen har bara lämnat allmänna förslag på hur en översyn av läroplanerna i dessa skolformer ska utformas.

Lärarens roll

Utredningen har förslag inom tre huvudområden där det första handlar om lärarens roll och där utredningen anger att man vill komma till rätta med överkrav på

individualisering och anpassning av undervisningen samt stärka lärarnas roll. Det handlar om att det tydligt ska anges att det är läraren som leder undervisningen.

- Definitionen av undervisning ska ändras så att förmedling och förankring av kunskaper och värden framgår i läroplanen och att det blir tydligt att undervisningen bestäms och leds av lärarna.
- Utgångspunkten för undervisningen ska vara att så många elever som möjligt ska kunna följa den ordinarie undervisningen. Den ska utformas för att förebygga stödbehov bland annat genom lärarlett arbete som tidigt inriktas på träning av grundläggande färdigheter, koncentration och uthållighet.
- De barn som inte kan följa den ordinarie undervisningen ska få stödundervisning. Vissa elever ska ges särskilt stöd efter en utredning och det särskilda stödet ska vara möjligt både för elever som inte redan fått stödundervisning och för elever där stödundervisningen inte har varit tillräcklig.

Förstärkt kunskapsinriktning

Utredningen lämnar förslag för att förstärka skolans kunskapsinriktning vilket innebär enligt betänkandet:

- Att läroplanernas inledande delar och kursplanerna ska betona vikten av att alla elever tidigt lär sig läsa, skriva och räkna samt får grundläggande kunskaper och färdigheter inom olika kunskapsområden.
- Att det ska framgå av de inledande delarna i läroplanerna att skolan ska förmedla kunskaper som är förankrade i de bästa vetenskapliga förklaringarna.
- Att ett nytt mål om att varje elev inser värdet av kunskap ska införas i de inledande delarna av läroplanerna.
- Att det kunskapsbegrepp som används i läroplanernas inledande delar och i kursplanerna ska förenklas så att det blir mer praktiskt användbart och anpassat till skolans verksamhet.
- Att kursplanerna ska lyfta fram grundläggande kunskaper och färdigheter som är specifika för olika ämnen samt att inslagen av analys och resonemang och av skrivningar som leder till individuellt arbete ska minska.
- Att kursplanerna ska precisera vad det är meningen att eleverna ska lära sig och när det är meningen att de ska göra det.

Läroplanerna ska skrivas om

Läroplanerna ska få en ny struktur och ett nytt innehåll. Läroplanerna ska kortas och deras innehåll koncentreras. Utredningen anser att det är ett problem att det inte står något om hur undervisningen ska genomföras i dagens läroplaner trots att det finns vetenskapligt förankrade underlag som beskriver vad som kännetecknar god

undervisning. Därför föreslår utredningen att läroplanen ska innehålla riktlinjer om hur undervisningen ska bedrivas.

Dagens kursplaner ska skrivas om

Dagens kursplaner är enligt utredningen inte tillräckligt anpassade efter barns kognitiva utveckling och det ställs orimligt höga krav på analys och resonemang på bekostnad av grundläggande kunskaper och färdigheter. Det centrala innehållet är inte tillräckligt konkret och detaljerat. Lärarna får inte heller hjälp med att prioritera.

Kursplanerna ska kännetecknas av en tydlig kunskapsinriktning. I samtliga ämnen ska vikten av grundläggande kunskaper och färdigheter betonas, och betoningen ska vara starkast i de tidiga årskurserna.

- Varje kursplan ska ange vad som ska behandlas i undervisningen, vad det är meningen att eleverna ska lära sig och när det är meningen att de ska göra det på ett så precist och konkret sätt som möjligt för varje stadium och i förekommande fall årskurs.
- Språket i kursplanerna ska vara ämnesspecifikt och termer som är vedertagna, accepterade och vetenskapligt underbyggda ska användas i så hög utsträckning som möjligt.
- Kursplanerna ska ge lärarna stöd för undervisningens genomförande inom varje stadium och i förekommande fall årskurs. När det gäller läsning ska lärarna få stöd för val som främjar läsutveckling på vetenskaplig grund.
- Kursplanerna ska ha en uttrycklig, väl synlig och ämnesförankrad progression mellan varje stadium och i förekommande fall mellan årskurser.
- Kursplanernas nivå ska anpassas till barns kognitiva utveckling och olika elevgruppers kognitiva förutsättningar.
- Varje kursplan ska ge information om hur ämnet och ämnesundervisningen bidrar till de övergripande målen i läroplanens inledande delar.
- Kursplanerna ska betona undervisning och lärande före bedömning och betygssättning. Information ska lyftas över från betygskriterierna till andra delar i kursplanerna så att man kommer ifrån att kriterierna styr undervisningen.

Angående vissa näraliggande läroplansfrågor

Regeringen bör utreda hur ämnesplaner i yrkesämnen kan tas fram tillsammans med arbetslivet och hur man säkerställer att dessa kan ändras successivt.

Det ska bli tydligt att användning av digitala verktyg inte ska vara ett mål i sig.

Övergripande skrivningar som relaterar till digital kompetens ska ersättas med mer konkreta skrivningar om vad eleverna förväntas lära sig och vad skolan ska behandla i undervisningen. Försiktighet och restriktivitet ska fälla i förhållande till digitala inslag i undervisningen.

Kunskap om NATO och totalförsvaret ska skrivas in i kursplanen i högstadiet i grundskolan och i specialskolan.

Revidering av gymnasieskolans och vuxenutbildningens läroplaner

Utredningen föreslår att läroplanerna för gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan får en ny struktur. Genomförande av nya läroplaner och behov av andra förändringar bör så långt det är möjligt grunda sig på det förslag på inledande delar i en ny läroplan för grundskolan som utredningen har lagt fram. Utredningen bedömer att även om det går att bygga på förslaget för grundskolan, behöver en genomlysning utifrån gymnasieskolans och den anpassade gymnasieskolans specifika behov och förutsättningar göras. Utredningen bedömer att nya läroplaner kan införas vid samma tillfälle som i de obligatoriska skolformerna, det vill säga höstterminen 2028. En ny utredning behövs inte, utan arbetet kan utföras av Skolverket eller internt inom Regeringskansliet enligt utredningens bedömning.

Läroplanen för vuxenutbildningen behöver i högre grad anpassas till utbildningens särart och det är därför ett mer omfattande arbete än för gymnasieskola och den anpassade gymnasieskolan enligt utredningen. Eventuellt kan läroplanen införas samtidigt med att de nya ämnesplanerna för ämnena svenska och svenska som andraspråk inom komvux på grundläggande nivå, svenska, svenska som andraspråk och språk och kommunikation. Men det saknas ännu beslut om när dessa ska införas.

Genomförande

Nya läroplaner för grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan ska träda i kraft den 1 juli 2028 och tillämpas i den nya tioåriga grundskolan.

Ändringarna i skollagen ska träda i kraft den 1 januari 2027 och ska tillämpas första gången på utbildning som bedrivs efter den 30 juni 2028. Utredningen föreslår att regeringen ger Skolverket i uppdrag att redan nu börja arbeta med att ta fram nya kursplaner enligt utredningens förslag.

Regeringen bör också se till att implementeringen och på längre sikt även de samlade resultaten och effekterna av de nya läroplanerna för grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan följs upp och utvärderas.

Dessutom bör regeringen se till att översyner görs av läroplanerna med jämna mellanrum.

Förslag till yttrande

Övergripande synpunkter

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet Kunskaper för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och

lärande (SOU 2025:19). Förslagen avser de obligatoriska skolformerna grundskola, specialskola och anpassad grundskola.

Förslagen är bara direkt tillämpliga vad avser de inledande delarna av läroplanen för gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och komvux. Betänkandet innehåller däremot förslag till en fortsatt hantering av läroplanerna för förskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Nämnden yttrar sig endast om de skolformer som nämnden har ansvar för.

Nämnden saknar systematiska utvärderingar av nuvarande läroplaner. Innan ändringar i läroplanerna införs bör fördelar och utmaningar med nuvarande läroplaner utvärderas. När det gäller att välja ut vilka kunskaper som är tillförlitliga och mer beständiga i olika ämnen bedömer nämnden att detta kan innebära en risk i att likställa "vetenskaplig grund" med en specifik kunskapssyn. Det är en förenkling, och om skolan ska vila på vetenskaplig grund behöver de som verkar där vara medvetna om att det finns flera sätt att se på kunskap och reflektera kring detta för att förstå vilka följder det får för didaktiska val.

Nämnden är tveksam till att kraven på analys minskas i grundskolan och att det blir möjligt att vidareutveckla analysförmåga i gymnasieskolan. Nämnden vill lyfta att tidigare minskning av kravet för analys i grundskola som infördes 2022 bör utvärderas innan ytterligare ändringar införs.

De förslag som lämnades i betänkandet Bättre förutsättningar för trygghet och studiero (SOU 2025:8) som nämnden tidigare yttrat sig över, tog upp förändringar för rektor men utan att lämna förslag till ändrade motsvarande skrivningar i läroplanen. Dessa ändringar tydliggörs inte i nuvarande utredning heller. Nämnden vill lyfta vikten av helhetssyn på styrdokument i samband att ändringar föreslås.

Undervisningsstrategier och riktlinjer (utredningens förslag 3.2.3)

Det är inte tydligt i förslagen hur texter om undervisningsstrategier ska infogas i de nya läroplanerna. Nämnden anser att lärarna måste ha möjlighet att anpassa undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar, leda och utföra undervisning utifrån sin professionella kompetens. Lärarna bör rimligen kunna välja vilken typ av undervisningsstrategi de bedömer fungerar bäst för den egna undervisningen och elevernas lärande och det kan finnas en risk att lärarnas självständighet begränsas om de måste förhålla sig till exempelvis bestämda undervisningsstrategier.

Det finns också en risk med att skriva in undervisningsstrategierna i läroplanen utifrån att om det visar sig att dessa inte är lämpliga utifrån ny vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet kommer det att innebära att kursplanerna behöver revideras, vilket bedöms vara svårare att göra än i jämförelse med en revidering av ett

kommentarmaterial. I förslaget föreslås att Skolverket ska ta fram stödmaterial och kommentarmaterial som är knutet till läroplanerna. Nämnden anser att det är bättre att förslag på undervisningsstrategier i stället ingår som en del av detta stöd- och kommentarmaterial i stället för att vara en del av läroplanen.

Beslut om nya läroplaner (utredningens förslag 3.3.4)

Utredningen anser att beslutanderätten ska hållas ihop för alla delar av kursplanerna i de obligatoriska skolformerna. Utredningen föreslår att läroplanen ska innehålla inledande delar, timplan samt kursplaner inklusive betygs- och bedömningskriterier. Utredningen anser att det är viktigt att kursplanerna olika delar hänger ihop och därför ska utvecklas tillsammans. Regeringen ska därför fatta beslut om helheten och myndigheternas bemyndiganden för dessa beslut därför upphävas.

För gymnasial utbildning är bilden komplex när det gäller beslut om förändringar i ämnesplaner och läroplaner och andra styrdokument. Riksdagen fattar beslut om vad programmen i gymnasieskola och anpassad gymnasieskola ska heta och vilka ämnen som ska ingå i dem. Regeringen fattar beslut om de gymnasiegemensamma ämnena inklusive betygskriterier samt om inriktningarnas namn. Regeringen fattar också beslut om examensmål och programmål. För övriga ämnen är det Skolverket som fattar beslut om ämnesplanerna i sin helhet. Skolverket fattar beslut om inriktningarnas ämnen och programfördjupningar.

Nämnden anser därför att förslaget om sammanhållet beslutsfattande som föreslås för de obligatoriska skolformerna inte är direkt tillämpligt för gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och komvux. Det stora antalet ämnesplaner, cirka 700 för närvarande, i gymnasial utbildning och behovet av att nya ämnesplaner löpande tas fram, gör att nämnden anser att det vore svårhanterligt om ämnesplanerna skulle ingå i läroplanen och att regeringen då skulle fatta beslut om helheten. Det skulle innebära att varje förändring skulle kräva ett nytt beslut om helheten.

Förslag för att minska kraven på individualisering och anpassning samt stärka lärarnas roll (utredningens förslag 4.2)

Utredaren föreslår att elever som har svårigheter att följa den ordinarie undervisningen eller att tillgodogöra sig de kunskaper som anges i kurs- eller ämnesplanerna ska ges stöd. Det ska också framgå att elever som lätt tillgodogör sig dessa kunskaper ska ges undervisning som syftar till fortsatt kunskapsutveckling.

Stöd i form av extra anpassningar som i dag ska ges inom ramen för den ordinarie undervisningen ska utgå och den ordinarie undervisningen ska utformas för att förebygga stödbehov. Om läraren befarar att en elev inom den ordinarie undervisningen inte kommer att tillgodogöra sig de kunskaper som anges i kurs- eller

ämnesplanerna och som minst motsvarar godkända resultat eller godtagbara kunskaper ska eleven ges stödundervisning eller särskilt stöd.

Flera betänkanden som har remitterats under 2024 och 2025 har föreslagit att eleverna inte ska ges stöd på samma sätt som sker idag. Bland annat har det tagits upp i Tid för undervisningsuppdraget (SOU 2025:26) och Ett likvärdigt betygssystem (SOU 2025:18). Huvudförslaget om stöd till eleverna tas upp i utredningen om en förbättrad elevhälsa, där ett delbetänkande, Förbättrat stöd i skolan (SOU 2025:44), nyligen remitterats. I delbetänkandet framgår det bland annat att eleverna ska få stödundervisning och särskilt stöd, men att stödundervisning i gymnasieskolan enbart ska ges i svenska eller svenska som andraspråk och matematik. Nämnden anser att det är viktigt att förändringarna inte medför att eleverna får mindre stöd än idag, och att det inte uppfattas som en signal att minska ner på stödet när extra anpassningar tas bort. Vad dessa förändringar innebär för elever och lärare utvecklas inte i detta betänkande och det är inte heller klarlagt vad stödundervisning kan innebära för gymnasieskolan som organisation. Det vill säga om stödundervisningen kommer att kräva fler speciallärare och specialpedagoger. Nämnden anser att det är viktigt att läroplanen speglar en förändring i hur stödet till eleverna ska organiseras, men yttrar sig inte över förslagen i denna del utan återkommer i yttrandet över delbetänkandet Ett förbättrat stöd i skolan (SOU 2025:44).

Utredningen föreslår även att skrivningarna om inflytande för elever och vårdnadshavare ska tydliggöras så att det blir tydligare att lärarna har ansvar för utbildningen. Liknande förslag fanns i betänkandet Tid för undervisningsuppdraget (SOU 2025:26). Nämnden yttrade då att förslaget att läraren leder och beslutar undervisning kan underlätta för lärare som utsätts för otillbörliga påtryckningar.

Kursplaner för yrkesämnena (utredningens förslag 10.3)

Utredningen föreslår att regeringen bör utreda hur ämnesplaner i yrkesämnena kan tas fram tillsammans med arbetslivet och hur man säkerställer att dessa kan ändras successivt. Inom ramen för utredningen bör regeringen även överväga att initiera en försöksverksamhet med gymnasiala yrkeskurser för vuxna i enlighet med den modell som i dag används inom yrkeshögskolan.

När det gäller förslagen om att se över ämnesplanerna för yrkesämnena sker detta redan idag genom att Skolverket involverar branscherna via branschråd. Nämnden har inga invändningar mot förslaget om det innebär att arbetslivets deltagande får en tydligare form, men vill lyfta i sammanhanget att det är viktigt att ämnesplanerna på ett tydligare sätt än idag blir användbara för arbetsplatsförlagd utbildning inklusive lärlingsutbildning. Det är viktigt att de moment i ämnesplanerna som förläggs till arbetsplatser blir tydliga och handledarna kan använda ämnesplaner i sin planering av undervisning.

Införande av läroplaner för gymnasieskola och vuxenutbildning (förslagen 10.3.2 och 10.3.3)

Nämnden är kritisk till att en så stor reform ska genomföras på så kort tid. Utredaren beskriver själv att en del underlag för reformen måste tas fram i högt tempo för att kunna börja gälla för den nya tioåriga grundskolan. Nämnden anser att det behövs mer tid än till 2028 för att kompetensutveckla lärarna i de nya läroplanerna. Om lärarna ska tillämpa ny metodik enligt undervisningsstrategierna är det en större förändring som kommer att kräva mer tid och stöd. Samtidigt som de nya läroplanerna införs ska en betygsreform införas enligt förslagen i Ett likvärdigt betygssystem (SOU 2025:18). Nämnden bedömer att det också är en omfattande uppgift att införa det nya betygssystemet.

Nämnden bedömer att för lite tid har avsatts till att föra ut de nya kursplanerna till lärarna och att lärarna inte får tillräckligt med tid på att förbereda sig för att undervisa enligt de nya läroplanerna och kursplanerna. Nämnden anser även att det är orealistiskt att anta som utredaren gör att förändringen inte innebär något nytt åtagande för kommunerna (s. 568) trots att parallella läroplaner kommer att existera samtidigt, det vill säga både den föreslagna och Lgr 2011. Samtidigt med denna reform ska även förslaget om ett nytt betygssystem genomföras.

Konsekvenser

Huvudmännen och rektorerna kommer att behöva avsätta resurser i form av tid och personal för implementeringsarbetet. Det kommer med stor sannolikhet även handla om att nedprioritera annat utvecklingsarbete och öka kollegial samverkan för att genomföra en lyckad implementering. I implementeringen behöver det också identifieras vad i undervisningen och utbildningen som ska förändras, läggas till eller tas bort samt se till att detta avspeglas i det faktiska arbetet.

Nämnden delar utredningens bedömning om att den nya läroplanens utformning även kommer medföra en ökad statlig styrning av skolan. Utifrån detta bör de kommunala huvudmännen kompenseras för eventuella merkostnader i enlighet med proportionalitetsprincipen.

Ansvariga

Elena Zukauskaitė Avdelningschef
Anneli Schwartz Förvaltningschef